

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. LXXII. Veliterna Retractus. De concursu plurium vicinorum ad eundem retractum rei dividuæ, vel respectivè individuæ, quis præferri debeat, Et quid ubi unus prævenit in acquirendo, An esse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

VELITERNA RETRACTUS

PRO

N. COLUTIO

*Casus disputatus coram iudice deputato,
incertus est exitus.*

De concursu plurium vicinorum ad eundem retractum rei dividuæ, vel respectivè individua, quis præferri debeat; Et quid ubi unus prævenit in acquirendo; An esse debeat melior conditio præoccupantis.

Et de Statuto loquente de vicino in numero singulari, an conveniat ubi sunt plures vicini, itaut numerus singularis resolvatur in pluralitates.

SUMMARIUM.

- 1 **C**asus controversa.
- 2 De numero singulari resolvendo in pluralitates & contra, & an quod disponitur de uno conveniat pluribus.
- 3 In specie statutorum loquentium de uno vicino.
- 4 Concurrentibus pluribus vicinis ad retractum, cuius debeat esse potior conditio.
- 5 In Urbe potior est conditio vicini præoccupantis.
- 6 Pro interpretatione statuti dubij attendi debent statuta, vel leges locorum adjacentium; & interpretationes eis data.
- 7 De attendendis legibus Hispaniarum pro interpretatione legum Romanorum, & de attendendo iure Canonico pro interpretatione civilis.

DISC. LXXII.

Disponente statuto Veliterno, quod habens rem ad unum terminum cum altero confinantem, debeat istum requirere, an velit emere vel permutare, ad effectum ut cuicumque alteri præferatur, quodque aliàs alienatio ipso iure irrita sit; Cum domus empta esset per unum ex vicinis adjacentibus, Colutius autem qui ex altera parte adiacebat, eam pro rata retrahere vellet; Hinc introducta causa coram Prælato per Episcopum Hosliensem & Veliternum deputato, post primas disputationes, juxta Curia usum haberi solitas inter causarum patronos ut plurimum convocantes Advocatos, ubi ob juris difficultates à iudice vel parte promotas necessitas exigat, ad duos punctos restricta fuit difficultas; Primò scilicet an emptori reo convento suffragaretur præoccupatio in concursu æqualis vicinitatis, undè propterea ob stare non deberet statutum ita disponens in concursu vicini cum extraneo emptore; Et secundò an idem Statutum loquens de vicino coherente per unum latius conveniret actori ex duobus lateribus con-

finanti, sive an loquens de uno vicino comprehenderet casum controversum, in quo plures vicini confinarent.

Scribens pro actore, ex cuius parte super dictis duobus punctis requisitus fui, quatenus pertinet ad secundum; Dicebam, etiam cum sensu veritatis, illum videri disputatione, atque Advocatorum opera indignum, ut potè nimium planum, quoniam ubi non agitur de primogenitura seu feudo juris francorum, aut alia re, ex ejus natura, vel ex testatoris iudicio individua, receptum est in iure, numerum singularem resolveri in pluralitates, quodque ea, quæ de uno disposita sunt, possint pluribus convenire ad text. in l. 2. §. hereditas ff. de suis & legitimis §. si plures Instit. de legitima agnatorum successione cum concord. per Mantice de conjecturis lib. 8. tit. 12. num. 33. Fusar. de substit. q. 356. num. 1. & q. 358. num. 10. Cas. still. lib. 6. contr. ov. cap. 121. & habetur frequenter sub tit. de fideicommissis, præsertim in Romana hereditatis de Spatis, ac etiam in Anconitana de Tomafys, ex quibus & aliis patet, difficultatem esse potius in casu converso, an scilicet numerus pluralis resolveri possit in singularitatem, itaut data facultate nominandi seu eligendi plures, illa restringi possit ad unum tantum aliis neglectis, non autem e contra, quoties vel subiecta materia, vel testatoris voluntas non resistant. Multò magis in casu de quo agitur, in quo sub nomine vicini demonstrantur omnes eandem qualitatem habentes, quoniam in quolibet idem numerus singularis discretivè verificatur; Ac etiam quia nimium rari sunt casus, in quibus bona, regulariter habentia confinementem per quatuor, vel saltem per tria latera (cum unum responderè soleat in publ. co) verificetur adjacentia unius vicini tantum, Et quia esset dare inconveniens, quod qui majorem vicinitatem habet per plura latera, non esset comprehensus sub statuto in verbis loquente de adjacentente per unum latus contra regulam desumptam ex vulgari aurb. multo magis &c. undè propterea in hoc motivo tanquam omnino plano parum ac ferè nihil immorari oportuit.

Major igitur, ac tota difficultas fuit super primo, an scilicet hujusmodi statuta concedentia prælationem vicino vel consorti adversus extraneum emptorem, locum habeant adversus illum emptorem, qui vicinitatis vel consortii qualitatem quodque haberet; Super quo scribens pro actore retrahere volente, deducebam ea quæ plene ex Afflic. Tiraquell. Guertier & aliis habentur apud Fab. de Ann. cons. 47. num. 29. consequen. & per totum, quod videtur magistrale in hac materia concursus plurium vicinorum ad eundem rei retractum, & super quo casu per dictum auctorem discursu putò quod prodierit decisio 550. Franchi, ex quibus patet de nimia scribentium varietate, distinguendò inter res dividuas & individuas, ut in individuis, ut sunt statua, columnæ, granaria, & similia, juxta unam opinionem potior sit conditio præoccupantis, & juxta alteram prævalere debeat major adjacentia; In rebus autem commodam divisionem recipientibus, debeat omnium æqualis esse concursus proportionabiliter, & pro rata bonorum seu adjacentia pro prudentis iudicis arbitrio; Atque hanc esse probabiliorè opinionem probari dicebam, nedum ex auctoritatibus apud Franch. & Fab. de Ann. ubi supra, sed etiam ex Constitutione 22. Greg. XIII. edita pro retractu, tam prælativo quam coactivo in Urbe, dum in casu concursus plurium vicinorum ita statuitur; Undè propterea, cum in facto supponeretur; domum super qua erat controversia, haben-

habentem hortum & arcam, esse commodè divisi-
bilem, itaut omnes participare possent, dicebam,
quod juxta dictam opinionem, omnium vicinorum
concurfus proportionabiliter & pro rata admit-
tendus erat, dum cohærentia actoris à duobus la-
teribus erat longè major.

Quamvis autem scribens tanquam Advocatus
hæc deducere, ornando more consulentium in-
formationem cum auctoritatibus ex dicto *cons. Fab.
de Anna desumptis*; Attamen reflectendo ad verita-
tatem, satis dubitabam de juribus actoris, ut eidem
ab initio insinuavi, undè propterea credo quod
contra eum fuerit judicatum; Tum quia regula est,
ut statutum loquens de simplici non capiat casum
qualificatum, ut in his terminis *Vermigliol. cons. 4. q. 4.
num. 8.* Tum etiam quia Tribunal Cameræ ita in-
terpretatum est dictam Gregorianam Constituti-
onem ut melior sit conditio vicini præoccupantis
*Vermigliol. dicto cons. 4. q. 14. num. 7. Gratian. dis-
cep. 7. 52. num. 43.* atque hoc jure vivitur in Curia;
Et propterea quamvis dicta Constitutio sit localis
pro Urbe tantum, nihilominus dicebam ejus in-
terpretationem, seu intellectum nimium attendi
debere, ex recepta propositione, quod ubi agitur
de interpretatione legis dubiæ, tunc legibus vel
consuetudinibus Civitatum vel provinciarum ad-
jacentium deferri debeat, ex iis, quæ habentur plene
deducta per scribentes apud Pratum *respons. crimi-
nal. 46. a. num. 5. ad 60. Constant. in l. 1. de filijs offi-
cialium lib. 10. num. 36. Add. ad Rovir. in pragm. 2.
de cessione bonorum fol. 55. Rot. decis. 377. num. 51. &
seq. par. 11. recent.* Et habemus de legibus partita-
rum Hispaniæ attendendis pro interpretatione le-
gum civilium, à quibus desumpta fuit *Franch. de-
cis. 578. num. 14. Rot. dec. 27. num. 8. par. 1. recentior.*
Et de jure canonico attendendo etiam in terris
Imperii in casibus in quibus jus civile non provi-
dit, seu aliàs est dubium, & indiget interpretatio-
ne cæteris collectis *Rot. decis. 266. n. 7. & seqq.
par. 6. recent. & dec. 30. num. 34. & seqq. par. 7.* quæ
est eadem apud *Morlin. dec. 671.*

- 8 *Fraus in dubio non presumitur.*
- 9 *An remaneat permutatio si pars pretii datur in pecunia.*
- 10 *Caute ob quam cessat questio resultans ex refusione in pecunia.*

DISC. LXXIII.

CUM N. acquirere vellet quandam tenu-
tam, timeret autem retractum vicino ex
jure municipali competentem, undè prop-
terea curavit illum acquirere ex titulo *permutatio-
nis.* cum quibusdam censibus Domino tenuitæ ce-
dendis, quibus non sufficientibus ad adæquandum
valorem tenuitæ supplere intenderet residuum in
in pecunia sub pacto illam erogandi in extinctio-
nem quorundam censuum, quibus eadem tenuita
gravata erat, atque desuper consilium cujusdam
docti, & practici causarum Patroni in Curia petiit.
Requisitus Ego de subscriptione dicto consilio,
& an mihi videretur, quod dictus contrahendi mo-
dus eum à dicto retractu exemptum, & cautum
redderet, subscribendo dixi ut sequitur &c.

Permutatio est optimus modus excludendi re-
tractum, & melior cautela quæ detur, idè laudo
consilium, eique subscribo, cum certa conclusio
sit quod in permutacione non datur retractus, ut
per *Afflit. de jure probom. §. 3. notabili 9. num. 11.
& seqq. ubi Rummus in novissimis additionibus fol.
132. Barati. dec. 8. num. 12. plenè Decian. cons. 23. nu.
19. lib. 2. Rot. dec. 4. v. par. 2. recent.* cum aliis allegatis
per consulentem, atque videtur conclusio plana,
ex ea præcipua ratione, quod nunquam datur re-
tractus, ubi retrahens non potest dare eam speci-
em, quam dat ille, à quo res est retrahenda, ut per
Adden. ad Barati. dec. 937. num. 20. Undè cum vici-
no sit impossibile dare illos eisdem census, qui ti-
tulo permutacionis dantur, ita videtur excludi re-
tractus, maxime quia Constitutio *Pauli III.* non lo-
quitur de alienatione, quo casu, quia sublato vo-
cabulo alienationis venit etiam permutatio, in-
trare posset illa difficultas, quam excitat, sed bene
resolvit *Gratian. discept. 885.* Sed loquitur strictè, de
emptione, & venditione, idè nullatenus in per-
mutacione est verificabilis ex deductis per eundem
Gratian. d. cap. 885. num. 16.

Quod autem versemur in vero contractu per-
mutacionis non dubitandum, nam quicquid senserint
scribentes in ea quaestione, num annui census 4
inter mobilia vel stabilia computandi sint, vel po-
tius tertiam speciem constituent, receptissima est
hodiè conclusio, quod post Constitutionem *Pij V.*
census perpetui ad ejus formam creati inter stabilia
computantur, & pro stabilibus habentur, ut con-
stat ex deductis per *Cenc. de cens. d. qu. 30. Rot. decis.
235. par. 7. recent. decis. 324. num. 15. par. 1. & aliàs
sepius, ac in terminis observat Gratian. dicta dis-
cept. 885.*

Ultra quod etiam, si pro mobili, vel tertia spe-
cie census essent habendi, non per hoc intrare pos-
set retractus, quia non est necesse permutari rem
stabilem cum alia re stabili, sufficit enim fieri per-
mutacionem cum aliqua specie, quam vicinus præ-
stare non potest, quodque non datur loco rei, vel
pretii res, quæ recipiat functionem in genere suo,
Et si qui adsunt DD. dantes retractum etiam
quandò species datur, loquuntur, quando datur spe-
cies tanquam æstimata loco pretii, quod ad certam
summam sit principaliter deductum in contra-
ctum.

Nec

VITERBIEN.

RETRACTUS

Subscriptio alieno consilio.

An jus congrui locum habeat in contra-
ctu permutacionis, quoties bona non
adæquant, sed aliquid refunditur in pe-
cunia.

SUMMARIUM.

- 1 **I**US congrui non habet locum in permutacione.
- 2 De ratione.
- 3 Quid, ubi statutum utitur lato vocabulo alienationis.
- 4 Censui reputantur inter stabilia.
- 5 Quando dicatur vera permutatio, & quando non.
- 6 Censui reputatur species, non autem quantitas.
- 7 An jus congrui locum habeat in concessione rei in emphyteusim vel censum cum facultate redimendi pro certa quantitate.